

ఇస్లాంలో ఆహారపానీయాలు సేవించే విధానం

(أحكام الأطعمة والأشربة في الإسلام)

[తెలుగు – Telugu – التلغو]

ఇమాం నవవీ

అనువాదం : హాఫీజ్ యస్. యమ్. రసూల్

పునర్వమర్శ : ముహమ్మద్ కరీముల్లాహ్

2009 - 1430

islamhouse.com

(أحكام الأطعمة والأشربة في الإسلام)

« باللغة التلغو »

إمام نووي

ترجمة: ح. س. م. رسول

مراجعة: محمد كريم الله

2009 - 1430

islamhouse.com

۲ - كِتَابُ آدَبِ الطَّعَامِ

2. భోజన నియమాలు

100వ అధ్యాయం

۱۰۰ - بَابُ التَّسْمِيَةِ فِي أَوْلِهِ وَالْحَمْدِ فِي آخِرِهِ

భోజనానికి ముందు బిస్మిల్లాహ్ పఠించాలి,

చివర్లో అల్ హమ్దు లిల్లాహ్ అనాలి

728. హజ్రత్ ఉమర్ బిన్ అబూ సలమా (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) ఓసారి నాకు హితోపదేశం చేస్తూ, “(భోజనానికి ముందు) అల్లాహ్ పేరు చెప్పు. కుడిచేత్తో తిను. నీకు దగ్గరగా ఉన్న వాటిని తీసుకొని తిను” అని అన్నారు.

(బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీలోని భోజనాల ప్రకరణం, సహీహ్ ముస్లింలోని పానీయాల ప్రకరణం)

۷۲۸ - عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ
ضِيَّيَ اللَّهِ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ لِي
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «سَمِّ اللَّهَ وَكُلْ بِيَمِينِكَ،
كُلِّ مِمَّا يَلِيكَ، متفقٌ عليه.

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసు భోజనం చేసినప్పుడు పాటించవలసిన కనీస నియమాలను బోధిస్తోంది. భోజనానికి ముందు ‘బిస్మిల్లాహ్’ అని పఠించి తినడం ప్రారంభించాలి. తమకు దగ్గరలో ఉన్న వస్తువుల్ని తీసుకొని తినాలి. అంటే ఒక పెద్ద కంచంలో ఒకే రకమైన ఆహార పదార్థం ఉండి, ఒకరికంటే ఎక్కువ మంది అందులో తింటున్నప్పుడు ప్రతి ఒక్కరూ తమకు ముందున్న పదార్థమే తీసుకొని తినాలి. అలాకాకుండా ఇతరుల ముందునుంచి ఏరుకొని తినటం సభ్యత అనిపించుకోదు. ఒకవేళ పళ్ళెంలో అనేక రకాల తినుబండారాలు, పండ్లు ఫలాలు ఉంటే మాత్రం అప్పుడు తమకు నచ్చిన వస్తువులు ఇతరుల ముందు నుంచి తీసుకొని తినటంలోనూ తప్పులేదు.

729. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి.అన్.హా) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : మీలో ఎవరయినా అన్నం తినదలచుకున్నప్పుడు మొదట్లో దైవనామాన్ని గుర్తుచేసుకోవాలి. మొదట్లో గుర్తు చేసుకోవటం మరచిపోతే ఆ తరువాత గుర్తొచ్చినప్పుడు 'బిస్మిల్లాహి అవ్వలహూ వ ఆఖిరహూ' (మొదట్లో నయినా, చివర్లోనయినా అల్లాహ్ పేరుతోనే తింటున్నాను)" అని అనాలి. (అబూ దావూద్, తిర్మిజీ, తిర్మిజీ దీనిని 'హసన్', 'సహీహ్' గా పేర్కొన్నారు.)

(సుననె అబూ దావూద్, సుననె నసాయిలోని భోజనాల ప్రకరణం)

730. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈవిధంగా ప్రబోధిస్తుండగా తాను విన్నానని హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) తెలియజేశారు : మనిషి తన ఇంట్లోకి వెళ్తాడు కదా! ఇంట్లోకి వెళ్ళినప్పుడు, ఆ తర్వాత భోజనం చేసినప్పుడు దేవుణ్ణి గుర్తుచేసుకుంటే (అది తెలుసుకొని) పైతాన్ తన అనుచరులతో, "ఈ రాత్రి మీరిక్కడ ఆగడానికి తావు లేదు, మీకిక్కడ భోజనం కూడా లభించదు" అని అంటాడు. మనిషి ఇంట్లోకి ప్రవేశించినప్పుడు దేవుణ్ణి గుర్తు చేసుకోకపోతే, "పైతాన్ (తన అనుచరులతో), "ఈ రాత్రి మీకిక్కడ స్థానం దొరికింది" అంటాడు. భోజనం చేసినప్పుడు కూడా దేవుణ్ణి గుర్తుచేసుకోకపోతే, "ఈ రాత్రి మీకిక్కడ ఉండటానికి స్థలం ఉంది. అలాగే

۷۲۹ - وعن عائشة رضي الله عنها قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى، فَإِنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى فِي أَوَّلِهِ، فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلُهُ وَآخِرُهُ». رواه أبو داود، والترمذي وقال: حديث حسن صحيح.

۷۳۰ - وعن جابر رضي الله عنه قال: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ، فَذَكَرَ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ، قَالَ الشَّيْطَانُ لِأَصْحَابِهِ: لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ، وَإِذَا دَخَلَ، فَلَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ دُخُولِهِ، قَالَ الشَّيْطَانُ: أَدْرَكْتُمُ الْعَبِيَّتَ؛ وَإِذَا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ تَعَالَى عِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ: أَدْرَكْتُمُ الْعَبِيَّتَ وَالْعَشَاءَ» رواه مسلم.

భోజనం కూడా ఉంది” అని అంటాడు.

(ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

సర్వకాల, సర్వావస్థల్లోనూ షైతాన్ దుష్టప్రేరణల నుండి, వాడి కుయుక్తుల నుండి సురక్షితంగా ఉండాలంటే అనునిత్యం అల్లాహ్ ను స్మరిస్తూ ఉండాలి. షై హదీసులో దేవుణ్ణి గుర్తు చేసుకోవడమంటే ఆయా వేళలకు సంబంధించిన సంప్రదాయబద్ధమైన (మస్నూన్) దుఆలు పఠించటం అని అర్థం. ఉదాహరణకు భోజనానికి ముందు ‘బిస్మిల్లాహ్’ అని పఠించాలి. అదేవిధంగా ఇంట్లోకి ప్రవేశించినప్పుడు, “అల్లాహుమ్మ ఇన్నీ అన్ అలుక ఖైరల్ మౌలిజి వ ఖైరల్ మఖ్రిజి, బిస్మిల్లాహి వలక్షనా వ అలల్లాహి రబ్బినా తవక్కుల్నా” అనే దుఆ పఠించాలి.

731. హజ్రత్ హుజైఫా (రజి) కథనం :
మేము దైవప్రవక్త (సల్లం)తో పాటు కలిసి భోజనానికి కూర్చున్నప్పుడు ఆయన తన చేత్తో మొదలుపెట్టినంతవరకూ మేము ఆ భోజనాన్ని ముట్టుకునేవాళ్ళం కాము. ఓసారి మేమాయనతో పాటు భోజనానికి కూర్చున్నాం. అంతలో ఓ అమ్మాయి వెనుకనుంచి ఎవరో నెట్టినట్టు వేగంగా వచ్చి అన్నంలో చెయ్యి పెట్టబోయింది. అంతలో దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆ అమ్మాయి చెయ్యిపట్టుకొని ఆపారు. ఆ తర్వాత మరో పల్లెటూరి వ్యక్తి కూడా అలాగే వెనుక నుంచి ఎవరో నెట్టినట్టు వేగంగా వచ్చి అన్నంలో చెయ్యి పెట్టబోయాడు. ఆయన అతని చెయ్యి కూడా పట్టుకున్నారు. తరువాత ఇలా అన్నారు :

“భోజనం తినేముందు దైవనామాన్ని గుర్తుచేసుకోకపోతే షైతాన్ కూడా ఆ

۷۳۱ - وعن حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

قال: كُنَّا إِذَا حَضَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ ﷺ طَعَامًا، لَمْ نَضَعْ أَيْدِينَا حَتَّى يَبْدَأَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فَيَضَعُ يَدَهُ. وَإِنَّا حَضَرْنَا مَعَهُ مَرَّةً طَعَامًا، فَجَاءَتْ جَارِيَةٌ كَانَتْ تَدْفَعُ، فَذَهَبَتْ لِتَضَعَ يَدَهَا فِي الطَّعَامِ، فَأَخَذَ

భోజనాన్ని తనకోసం సమ్మతం చేసుకుంటాడు. వాడు ఈ పిల్ల ద్వారా భోజనం తిందామని వచ్చాడు. కాని నేను ఈమెను చెయ్యి పట్టుకొని ఆపాను. ఆ తర్వాత వాడు ఈ పల్లెటూరి వ్యక్తి ద్వారా అన్నం తిందామని వచ్చాడు. కాని నేను ఇతన్ని కూడా ఆపాను. ఏ అల్లాహ్ చేతిలో నయితే నా ప్రాణముందో ఆయన సాక్షి! నిశ్చయంగా వీళ్ళిద్దరి చేతులతోపాటు ఆ పైతాన్ చెయ్యి కూడా నా చేతిలో ఉంది.”

ఆ తర్వాత ఆయన (సల్లం) అల్లాహ్ పేరు తీసుకొని భోజనం మొదలు పెట్టారు. (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

భోజనానికి ముందు అల్లాహ్ పేరు స్మరించుకోకపోతే పైతాన్ మరియు వాడి అనుచరులు కూడా ఆ భోజనం తింటారని ఈ హదీసు ద్వారా కూడా నిరూపించబడింది. కాబట్టి భోజనానికి ముందు తప్పకుండా బిస్మిల్లాహ్ పఠించాలి. పై హదీసులో దైవప్రవక్త (సల్లం) పైతాన్ చెయ్యి పట్టుకున్నారని చెప్పబడింది. నిజంగానే అలా జరిగి ఉండవచ్చు. దైవ సూచనతో ఆయన వాడి చెయ్యిపట్టుకొని వాడిని ఆ అన్నం తినకుండా ఆపి ఉంటారు. ఒక దైవప్రవక్త దగ్గర ఉండే దివ్యజ్ఞానం మనకు లేదు. కనుక మనం దాని వాస్తవిక స్థితిని అర్థం చేసుకోలేము. అందుకని మనవరకు మనం పైతాన్ యొక్క దుష్టయత్నాల నుంచి సురక్షితంగా ఉండాలంటే ఒక్కటే మార్గం. అలాంటి సందర్భాల్లో అల్లాహ్ నామం స్మరించుకోవాలి.

ఈ హదీసులో మరో భోజన నియమం వివరించబడింది. అదేమిటంటే, ఎక్కువ మంది కలిసి భోజనం చేస్తున్నప్పుడు వారిలో అందరికంటే పెద్దవాడు, గొప్పవాడైన వ్యక్తి ముందు భోజనం మొదలెట్టాలి. అంతేగాని కుక్కలు విస్తరాకుల కోసం కలబడినట్లు అందరూ ఒకేసారి అన్నాలమీద పడిపోరాదు. ఈ రోజుల్లో విందు భోజనాల దగ్గర అలాగే జరుగుతోంది. ఇది ఇస్లామీయ బోధనలకు పూర్తిగా విరుద్ధం. మన సమాజంలోని నామకా ముస్లింలకు సరిగ్గా అన్నం తినటం కూడా రాదు. భోజనాల దగ్గర వారు తాము ఎన్నడూ భోజనం మొహమాడుతూ చూడలేదన్నట్లు ప్రవర్తిస్తారు. అల్లాహ్ వారికి సద్బుద్ధిని ప్రసాదించుగాక!

رسولُ الله ﷺ بيدها، ثم جاء أعرابيٌّ كماثما يُذْفَعُ، فأخذ بيده، فقال رسولُ الله ﷺ: «إنَّ الشَّيْطَانَ يَسْتَحِلُّ الطَّعَامَ أَنْ لَا يُذْكَرَ اسْمُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ، وَإِنَّهُ جَاءَ بِهَذِهِ الْجَارِيَةِ لِيَسْتَحِلَّ بِهَا، فَأَخَذْتُ بِيَدِهَا، فَجَاءَ بِهَذَا الْأَعْرَابِيِّ لِيَسْتَحِلَّ بِهَا، فَأَخَذْتُ بِيَدِهِ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ! إِنَّ يَدَهُ فِي يَدِي مَعَ يَدَيْهِمَا» ثُمَّ ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى وَأَكَلَ.
رواه مسلم.

732. హజ్రత్ ఉమయ్యా బిన్ మఖ్షీ సహాబీ (రజి) కథనం : ఒక వ్యక్తి అల్లాహ్ పేరు తీసుకోకుండానే అన్నం తిన సాగాడు. ఆ సమయంలో దైవప్రవక్త (సల్లం) అక్కడే కూర్చోని అతన్ని గమనిస్తున్నారు. అతని కంచంలో ఒక్క ముద్ద మాత్రమే మిగిలిపోయింది. దాన్ని కూడా తిందామని నోటిదగ్గరికి ఎత్తుకో గానే (తాను బిస్మిల్లాహ్ పఠించలేదన్న విషయం గుర్తొచ్చి) అతను, “బిస్మిల్లాహి అవ్వలహూ వ ఆఖిరహూ” అని అన్నాడు. అదంతా గమనిస్తూ ఉన్న దైవప్రవక్త (సల్లం) అప్పుడు చిరునవ్వు నవ్వి, “ఇప్పటివరకు అతనితోపాటు పైతాన్ కూడా తింటూ ఉన్నాడు. కాని ఇతనిప్పుడు బిస్మిల్లాహ్ అని అనగానే ఆ పైతాన్ తన కడుపులో ఉన్నదంతా కక్కేశాడు” అని అన్నారు.

(అబూ దావూద్, నసాయి)

(సుననె అబూ దావూద్లోని భోజనాల ప్రకరణం)

గమనిక : ఇమామ్ ముంజిరీ (రహ్మాలై) ఈ హదీసు నసాయి గారి ‘సుననె కుబ్రా’ గ్రంథంలో ఉందని చెప్పారు. షేఖ్ అల్ బానీ (రహ్మాలై) ఈ హదీసును బలహీనమైనదిగా ఖరారు చేశారు.

733. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి.అన్ హా) కథనం : ఓసారి దైవప్రవక్త (సల్లం) తన ఆరుగురు సహచరులతోపాటు కలిసి భోజనం చేస్తుండగా అంతలో ఓ పల్లె టూరి వ్యక్తి వచ్చి (ఆవురావురు మంటూ) రెండు ముద్దల్లోనే ఆ అన్నమంతా తినేశాడు.

۷۳۲ - وَعَنْ أُمِّيَّةَ بِنِ مَخْشِي الصَّحَابِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ جَالِسًا، وَرَجُلٌ يَأْكُلُ، فَلَمَّ يُسَمِّ اللَّهُ حَتَّى لَمْ يَبْقَ مِنْ طَعَامِهِ لُقْمَةٌ، فَلَمَّا رَفَعَهَا إِلَى فِيهِ، قَالَ: بِسْمِ اللَّهِ أَوْلَهُ وَآخِرُهُ، فَضَحِكَ النَّبِيُّ ﷺ، ثُمَّ قَالَ: «مَا زَالَ الشَّيْطَانُ يَأْكُلُ مَعَهُ، فَلَمَّا ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ اسْتَقَاءَ مَا فِي بَطْنِهِ». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَالنَّسَائِيُّ.

۷۳۳ - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْكُلُ طَعَامًا فِي بَيْتٍ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ، فَأَكَلَهُ

అప్పుడు దైవప్రవక్త (సల్లం) తన సహచరుల్ని సంబోధిస్తూ, “వినండి! ఇతను గనక (భోజనానికి ముందు) అల్లాహ్ పేరు తీసుకొని ఉంటే ఈ అన్నం మీ అందరికీ సరిపోయేది!” అని అన్నారు.

(తిర్మిజీ - హసన్, సహీహ్)

(సుననె తిర్మిజీలోని భోజనాల అధ్యాయం)

ముఖ్యంశాలు

భోజనానికి ముందు బిస్మిల్లాహ్ పఠిస్తే, ఆ అన్నంలో శుభం ప్రాప్తిస్తుందనీ, బిస్మిల్లాహ్ పఠించకపోతే అందులో శుభం అంతరిస్తుందని ఈ హదీసు సారాంశం.

734. హజ్రత్ అబూ ఉమామా (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) (భోజనం చేశాక) తన ముందు నుంచి పాత్రలు ఎత్తినప్పుడు ఈ విధంగా పలికేవారు : “అల్ హమ్దు లిల్లాహి కసీరన్ తయ్యిబన్ ముబారకన్ ఫీహ్. గైర ముక్ఫియ్యిన్ వలా మువద్దయిన్ వలా ముస్తగ్నన్ అన్ హు రబ్బునా.”

“విస్తారమైన, శుద్ధమైన, శుభప్రదమైన స్తోత్రాలన్నీ అల్లాహ్ కే శోభిస్తాయి. ఈ అనుగ్రహం మాకు ఇంతటితో చాలినట్లు కాదు. ఇది మా ఆఖరి భోజనం కూడా కాదు. మా ప్రభూ! మేము దీనిపట్ల నిరపేక్షులుగా కూడా ఉండలేము.”
(బుఖారీ)

(సహీహ్ బుఖారీలోని భోజనాల ప్రకరణం)

بَلْفَمَتَيْنِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَمَا إِنَّهُ لَوْ سَمَى لَكَفَاكُمْ»، رواه الترمذي وقال: حديثٌ حسنٌ صحيحٌ.

۷۳۴ - وعن أبي أمامة رضي الله عنه أن النبي ﷺ كان إذا رفع مائدته قال: «الحمد لله كثيراً طيباً مباركاً فيه، غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُوَدَّعٍ، وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا» رواه البخاري.

735. హజ్రత్ ముఅజ్ బిన్ అనస్ (రజి కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు : అన్నం తిన్న తరువాత, “అల్ హమ్దు లిల్లాహిల్లాజీ అత్ అమనీ హజా వ రజఖనీహి మిన్ గైరి హాలిన్ మిన్నీ వలా ఖువ్వతిన్” (అల్లాహ్ కు కృతజ్ఞతలు. ఆయన నాకు ఈ భోజనం తినిపించాడు. ఇంకా నా శక్తిసామర్థ్యాల ప్రమేయం లేకుండానే నాకు ఈ ఉపాధి నొసగాడు)” అని పలికే వ్యక్తి వల్ల అప్పటివరకు జరిగిపోయిన (చిన్న చిన్న) పాపాలన్నీ మన్నించబడతాయి.

(అబూ దావూద్, తిర్మిజీ - హసన్)

(సుననె అబూ దావూద్ లోని వస్త్రధారణ ప్రకరణం, సుననె తిర్మిజీ లోని ప్రార్థనల అధ్యాయం)

۷۳۵ - وعن مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ أَكَلَ طَعَامًا فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا، وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» رواه أبو داود، والترمذي وقال: حديثٌ حسنٌ.

101 వ అధ్యాయం

۱۰۱ - بَابُ لَا يَغِيْبُ الطَّعَامَ وَاسْتِخْبَابُ مَذْحِجِ

అన్నంలో లోపం ఎత్తిచూపకూడదు,

పైగా అన్నం బాగుంటే పొగడాలి

736. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) ۷۳۶ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) ఎన్నడూ ఏ قَالَ : مَا عَبَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ طَعَامًا قَطُّ ،
 అన్నంలోనూ లోపం ఎత్తిచూపలేదు. إِنَّ اسْتَهَاءَ أَكَلَهُ، وَإِنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ. مَتَّفِقٌ
 ఆయనకు అది ఇష్టమయితే తినేవారు،
 ఇష్టం లేకపోతే మానుకునేవారు. عَلَيْهِ .

(బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీలోని ప్రవక్తల ప్రకరణం, సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసులో కూడా దైవప్రవక్త (సల్లం) గారి ఉత్తమ నడవడిక బోధించబడింది. అందులో మనందరికీ మంచి ఆదర్శం ఉంది. మన విధానం దైవప్రవక్త (సల్లం) విధానానికి పూర్తిగా విరుద్ధమైనది. భోజన రుచుల్లో ఒక్కపూట ఏ చిన్న తేడావచ్చినా మనం పెద్ద గలాటా చేస్తాం. దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా కేకలు పెడతాం. దైవప్రవక్త ఆదర్శ విధానానికి అనుగుణంగా నేడు మన జీవితాల్లో మార్పు రావలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

737. హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) కథనం : ۷۳۷ - وَعَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنِّي
 దైవప్రవక్త (సల్లం) ఓసారి తమ ఇంటి النَّبِيِّ ﷺ سَأَلَ أَهْلَهُ الْأُدْمَ فَقَالُوا : مَا عِنْدَنَا
 వారిని కూరపెట్టమని అడిగారు. ఒక్క إِلَّا خَلًّا، فَدَعَا بِهِ، فَجَعَلَ يَأْكُلُ وَيَقُولُ :
 సిర్కా తప్ప ఇంట్లో మరే కూరా లేదని «نِعْمَ الْأُدْمُ الْخَلُّ» رَوَاهُ
 చెప్పారు ఇంటివాళ్ళు. అప్పుడాయన అదే مُسْلِمٌ .
 తెప్పించుకొని తినడం మొదలుపెట్టారు.
 తింటూ తింటూ, “ఆహ్... సిర్కా కూర
 ఎంత రుచిగా ఉంది! ఆహ్.... సిర్కా

కూర ఎంత రుచిగా ఉంది!!” అని
అనసాగారు. (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసు కూడా అన్నపానీయాల విషయంలో దైవప్రవక్త (సల్లం) ఎంతటి నిరాడంబరులో, ఎంతటి సాధుస్థియులో వివరించబడింది. ఏ విధంగానైతే వస్త్రధారణ మొదలగు విషయాల్లో ఆయన రాచరికపు తీవిని, డాబు దర్బాన్ని ప్రదర్శించలేదో అదేవిధంగా భోజనాది విషయాల్లోనూ ఆయన పరమాన్నాలు తినడానికి మోజుపడలేదు. పైగా తనకు ఏది వడ్డిస్తే అది ఆరగించి సంతృప్తి చెందేవారు. దైవప్రవక్త జీవితంలోని ప్రతి సందర్భం మనకు ఆదర్శప్రాయమేనని చెప్పటానికి ఈ ఒక్క నిదర్శనం చాలు!

102 వ అధ్యాయం

۱۰۲ - بَابُ مَا يَقُولُهُ مَنْ حَضَرَ الطَّعَامَ وَهُوَ صَائِمٌ إِذَا لَمْ يُفْطِرْ

ఉపవాసి ముందు అన్నం సమర్పించబడితే

అతను ఏం చేయాలి?

738. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : ఎవరినయినా విందుకు ఆహ్వానిస్తే ఆ ఆహ్వానాన్ని వారు (తప్పకుండా) అంగీకరించాలి. ఒకవేళ పిలువబడే వ్యక్తి ఉపవాసి అయితే అతను పిలిచేవారి కోసం దేవుణ్ణి ప్రార్థించాలి. కాని పిలువబడే వ్యక్తి ఉపవాసి కాకపోతే (లేదా నఫిల్ ఉపవాసముండి ఆ ఉపవాసాన్ని విరమించుకుంటే మాత్రం) ఆ విందుని ఆరగించాలి. (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లిం లోని నికాహ్ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

నఫిల్ ఉపవాసాలు విరమించుకోవటానికి షరీఅత్ అనుమతినిస్తోంది. వాటిని తిరిగి నెరవేర్చవలసిన బాధ్యత కూడా ఉండదు. అనేక హదీసుల్లో వివరించబడిన దైవప్రవక్త (సల్లం) విధానం ద్వారా ఈ విషయం బోధపడుతోంది. కనుక ఎవరయినా విందుకు ఆహ్వానించినప్పుడు నఫిల్ ఉపవాసాన్ని విరమించుకొని విందు ఆరగించటం ధర్మసమ్మతమే కాని ఎవరికయినా నఫిల్ ఉపవాసం విరమించుకోవటం ఇష్టం లేకపోతే కనీసం విందుకు ఆహ్వానించిన వ్యక్తికి శుభం ప్రార్థించాలని ప్రార్థన అయినా చేయాలి.

103వ అధ్యాయం

۱۰۳ - بَابُ مَا يَقُولُهُ مَنْ دُعِيَ إِلَى طَعَامٍ فَتَبِعَهُ غَيْرُهُ

అతిథి తనతోపాటు మరెవరినయినా విందుకు

తీసుకెళ్ళదలచినప్పుడు ఆతిథ్యకర్త నుండి

అనుమతి తీసుకోవాలి

739. హజ్రత్ అబూ మస్ఘద్ బద్రి (రజి) కథనం : ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త (సల్లం) కోసం భోజనం తయారుచేసి ఆయనతో పాటు మరో నలుగురిని విందుకు ఆహ్వానించాడు. విందుకు ఆహ్వానించబడినవారు మొత్తం ఐదుగురు. ఆ ఐదుగురితో పాటు ఇంకో వ్యక్తి కూడా బయలుదేరాడు. అందరూ కలిసి ఆతిథ్య కర్త ఇంటి గుమ్మం దగ్గరికి చేరుకున్న తరువాత దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆతిథ్యకర్తతో మాట్లాడుతూ, “ఈ వ్యక్తి మాతోపాటు అదనంగా వచ్చేశాడు. మీకిష్టమయితే అతన్ని అనుమతిం చండి. లేదంటే తిరిగి వెళ్ళిపోతాడు” అని అన్నారు.

అందుకు ఆతిథ్యకర్త, “(ఫర్వాలేదు), దైవప్రవక్తా! నేను ఇతన్ని కూడా అనుమతిస్తున్నాను” అని అన్నాడు.

(బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీలోని భోజనాల ప్రకరణం, సహీహ్ ముస్లింలోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

తమకు ఆహ్వానం లేని విందుకు వెళ్ళటం సభ్యత కాదు. ఒకవేళ భోజనానికి ముందు విందుచేస్తున్న వ్యక్తి అనుమతి తీసుకుంటే అప్పుడు ఆ విందుకు హాజరు కావటంలోనూ తప్పు లేదు. అందుకే దైవప్రవక్త (సల్లం) తన వెంటవచ్చిన వ్యక్తి కోసం ఆతిథ్యకర్త దగ్గర అనుమతి తీసుకున్నారు.

۷۳۹ - عن أبي مسعود البَدْرِيِّ

رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: دَعَا رَجُلٌ النَّبِيَّ ﷺ لَطَعَامٍ صَنَعَهُ لَهُ خَامِسَ خَمْسَةٍ، فَتَبِعَهُمْ رَجُلٌ، فَلَمَّا بَلَغَ الْبَابَ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: «إِنَّ هَذَا تَبِعَنَا؛ فَإِنْ شِئْتَ أَنْ تَأْذَنَ لَهُ، وَإِنْ شِئْتَ رَجَعْ» قَالَ: بَلِ أَدْنُ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ! مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

104వ అధ్యాయం

۱۰۴ - بَابُ الْأَكْلِ مِمَّا يَلِيهِ وَوَعْظِهِ وَتَأْدِيبِهِ مَنْ يُسِيءُ أَكْلَهُ

కంచంలో తమకు దగ్గరున్న పదార్థాలు తీసుకొని తినాలి,
అనుచిత పద్ధతిలో తినేవారికి హితోపదేశం చేయాలి,
అవసరమైతే మందలించాలి

740. హజ్రత్ ఉమర్ బిన్ అబూ సలమా (రజి) కథనం : నేను బాల్యంలో దైవ ప్రవక్త (సల్లం) పోషణలో ఉండేవాణ్ణి. ఆ రోజుల్లో నేను అన్నం తిన్నప్పుడు నా చేయి పళ్లెంలో అటూ ఇటూ తిరు గాడుతూ ఉండేది. అది చూసి దైవప్రవక్త (సల్లం), “అబ్బాయి! (అన్నం తినే ముందు) దైవనామాన్ని పఠించు. కుడి చేత్తో తిను. నీకు దగ్గరలో ఉన్న వాటిని తీసుకొని తిను” అని నాకు హితోపదేశం చేశారు. (బుఖారీ - ముస్లిం)

741. హజ్రత్ సలమా బిన్ అక్వా (రజి) కథనం : ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త (సల్లం) దగ్గర ఎడమ చేత్తో తింటున్నాడు. దైవ ప్రవక్త (సల్లం) అది చూసి కుడిచేత్తో తినమని అతనికి ఉపదేశించారు. అందుకా వ్యక్తి తాను కుడిచేత్తో తినలేనని బదులిచ్చాడు. దానికి ఆయన “నువ్వు (నిజంగానే కుడిచేత్తో) తినలేకపోదువు గాక!” అని శపించారు. “అతని గర్వం అతణ్ణి మాట వినకుండా చేస్తోంది” అని అన్నారు. (ఇక ఆ తరువాత నుంచి) ఆ వ్యక్తి తన కుడిచేతిని నోటిదాకా లేపలేక పోయేవాడు. (ముస్లిం)

۷۴۰ - عن عمر بن أبي سلمة رضي الله عنهما قال: كنتُ غلاماً في حجرِ رسولِ الله ﷺ، وكانت يدي تطيشُ في الصَّحْفَةِ، فقال لي رسولُ الله ﷺ: «يَا غلامُ! سَمَّ اللهُ تَعَالَى، وَكُلْ بِيَمِينِكَ، وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ» متفقٌ عليه. قوله: «تَطِيشُ» بكسر الطاء وبعدها ياءٌ مثناة من تحت، معناه: تتحرك وتمتد إلى نواحي الصَّحْفَةِ.

۷۴۱ - وعن سلمة بن الأكوع رضي الله عنه أن رجلاً أكلَ عندَ رسولِ الله ﷺ بشماله، فقال: «كُلْ بِيَمِينِكَ» قال: لا أستطيعُ، قال: «لا اسْتَطَعْتَ» ما مَنَعَهُ إِلَّا الْكِبَرُ! فَمَا رَفَعَهَا إِلَى فِيهِ. رواه مسلم.

105వ అధ్యాయం

۱۰۵ - بَابُ النَّهْيِ عَنِ الْقِرَانِ بَيْنَ تَمْرَيْنِ
وَنَخْوِهِمَا إِذَا أَكَلَ جَمَاعَةٌ إِلَّا بِإِذْنِ رِفْقَتِهِ

**బంతి భోజనంలో తోటివారి అనుమతి లేకుండా ఖర్జూరాలు,
ఇతర తినుబండారాలు ఒకేసారి రెండేసి చొప్పున తినకూడదు**

742. హజ్రత్ జబలా బిన్ సుహైమ్ (రజి) కథనం : అబ్దుల్లాహ్ బిన్ జుబైర్ (రజి) ఖిలాఫత్ కాలంలో ఒకసారి కరువు వచ్చింది. ఆ కాలంలో మాకు కొన్ని ఖర్జూర పండ్లు ఇవ్వబడ్డాయి. మేమా ఖర్జూర పండ్లు తింటుండగా హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉమర్ (రజి) మా సమీపం నుండి వెళ్ళూ, “ఒకేసారి రెండేసి ఖర్జూరాలు తినకండి. దైవప్రవక్త (సల్లం) మాకు ఒకేసారి రెండేసి తినుబండారాలు తినకూడదని చెప్పారు. అయితే బంతి లోని సహచరుల అనుమతితో అలా తినవచ్చని చెప్పారు” అని అన్నారు.

(బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీలోని భోజనాల ప్రకరణం, సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

సభ్యతా సంస్కారాలకు స్వస్తిపలికిన నేటి ముస్లింలకు ఈ హదీసులో గొప్ప గుణపాఠముంది. బంతి భోజనాల్లో మనం సాధారణంగా చూస్తూ ఉంటాం. ఒక్కో వ్యక్తి ప్రక్కన ఉన్నవారందరినీ మర్చిపోయి వడ్డించబడిన మంచి మంచి ఆహార పదార్థాలన్నీ తన పళ్లెంలో కుమ్మరించుకుంటుంటాడు. తిండి విషయంలో ఈ ఆత్రం దైవప్రవక్త హితోపదేశాలకు పూర్తిగా విరుద్ధమైనది. ఆయన బోధనలు చెప్పేదేమిటంటే మనం అన్నం తినేటప్పుడు కేవలం మన కడుపు నింపుకోవడంలోనే ఉండిపోకూడదు. ప్రక్కనున్నవారి గురించి కూడా ఆలోచించాలి.

106వ అధ్యాయం

۱۰۶ - بَابُ مَا يَقُولُهُ وَيَفْعَلُهُ مَنْ يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ

ఎంత తిన్నా కడుపు నిండకపోతే ఏం చేయాలి?

743. హజ్రత్ వహీషీ బిన్ హర్బ్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త సహచరులు ఒకసారి ఆయనతో మాట్లాడుతూ, “దైవప్రవక్తా! మేము తినడానికి తింటున్నాము గాని, మా కడుపులు నిండటంలేదు” అని అన్నారు. “బహుశా మీరు విడివిడిగా తింటున్నారేమో!” అన్నారు దైవప్రవక్త (సల్లం). దానికి సహచరులు ‘అవును’ న్నారు. అప్పుడాయన “మీరందరూ కలిసి అన్నం తినండి. తినే ముందు బిస్మిల్లాహ్ పఠించండి. దానివల్ల మీకు అందులో శుభం ప్రాప్తిస్తుంది” అని వారికి హితోపదేశం చేశారు. (అబూ దావూద్)

(సుననె అబూదావూద్లోని భోజనాల ప్రకరణం)

۷۴۳ - عن وَحْشِيِّ بْنِ حَرْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّا نَأْكُلُ وَلَا نَشْبَعُ؟ قَالَ: «فَلَعَلَّكُمْ تَفْتَرِقُونَ» قَالُوا: نَعَمْ. قَالَ: «فَاجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ، وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، يَبَارِكْ لَكُمْ فِيهِ» رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

107వ అధ్యాయం

۱۰۷ - بَابُ الْأَمْرِ بِالْأَكْلِ مِنَ جَانِبِ الْقُضْعَةِ

وَالنَّهْيِ عَنِ الْأَكْلِ مِنْ وَسْطِهَا

పళ్లెంలో ఒక ప్రక్కనుండి తినాలి,

మధ్యలో నుండి తీసుకొని తినకూడదు

దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు : మీకు దగ్గరలో ఉన్నవాటిని తినండి. (బుఖారీ - ముస్లిం) ఈ హదీసు ఇంతకు ముందు కూడా వచ్చింది.

744. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : శుభం అన్నం మధ్యలో అవతరిస్తుంది. కనుక మీరు దాని ఇరు ప్రక్కల నుంచి తినండి. మధ్యలో నుండి తినకండి. (అబూదావూద్, తిర్మిజీ - హసన్, సహీహ్)

(సుననె అబూ దావూద్లోని భోజనాల ప్రకరణం, సుననె తిర్మిజీలోని భోజనాల అధ్యాయాలు)

745. హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ బున్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) దగ్గర ఒక పళ్లెం ఉండేది. దాన్ని 'గరా' అనే వారు. దాన్ని నలుగురు (నాలుగు వైపుల నుండి) పట్టుకొని తీసుకెళ్ళేవారు.

సాధారణంగా బాగా ప్రాధైక్కి, దైవప్రవక్త అనుచరులు 'చాష్ట్' నమాజ్ చేసుకున్న తర్వాత ఆ పళ్లాన్ని తీసుకొచ్చేవారు. అందులో సరీద్ (పలుచటి కూరలో రొట్టె

فيه : قوله ﷺ : «وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ» متفقٌ عليه كما سبق .

۷۴۴ - وعن ابن عباس رضي الله عنهما عن النبي ﷺ قال : «الْبِرْكَةُ تَنْزُلُ وَسْطَ الطَّعَامِ، فَكُلُوا مِنْ حَافَتَيْهِ وَلَا تَأْكُلُوا مِنْ وَسْطِهِ» رواه أبو داود، والترمذي وقال : حديثٌ حسنٌ صحيحٌ .

۷۴۵ - وعن عبد الله بن بسر رضي الله عنه قال : كان للنبي ﷺ قُضْعَةٌ يُقَالُ لَهَا : الْغَرَاءُ، يَحْمِلُهَا أَرْبَعَةُ رِجَالٍ، فَلَمَّا أَضَجَّوْا وَسَجَدُوا الضُّحَىٰ أُتِيَ بِتِلْكَ الْقُضْعَةِ، يَعْنِي وَقَدْ نُزِدَ فِيهَا، فَالتَّمَّوْا عَلَيْهَا، فَلَمَّا كَثُرُوا جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ .

ముక్కలు నానబెట్టి తయారుచేసే ఒక రకమైన వంటకం) తయారుచేయబడి ఉండేది. ప్రజలు ఆ పళ్లెం చుట్టూ కూర్చోనేవారు. ఎక్కువ మంది జనం రావటం వల్ల (స్థలం చాలకపోతే) దైవ ప్రవక్త (సల్లం) మోకాళ్ళు మడచి కూర్చోనేవారు.

అది చూసి ఒక పల్లెటూరి వ్యక్తి, “అదేంటి, అలా కూర్చున్నారు?” అని అడిగాడు. దానికాయన “నిశ్చయంగా దేవుడు నన్ను దయామయుడైన దాసునిగా పుట్టించాడు. ఆయన నన్ను అహంకారిగా, తలబిరుసువానిగా పుట్టించలేదు” అని అన్నారు.

తరువాత ఇలా ఉపదేశించారు : పళ్లెం పై (అంటే మధ్య) భాగాన్ని వదలిపెట్టి ప్రక్కల నుండి తినండి. ఎందుకంటే మధ్యలో శుభం అవతరిస్తుంది.

(అబూ దావూద్ దీన్ని మంచి ఆధారాలతో ఉల్లేఖించారు)

ముఖ్యంశాలు

కలిసి భుజించటం, కంచంలో ఒక ప్రక్క నుంచి ఆహారం తీసుకొని తినటం శుభప్రదమని ఈ హదీసులో చెప్పబడింది. మోకాళ్ల ఆధారంగా కూర్చోని తినటం పుణ్యప్రదమని కూడా ఇందులో వివరించబడింది. ఇంకా ఇందులో దైవప్రవక్త (సల్లం) మహిమోన్నతులు, ఆయన వినమ్రుత, అణకువ భావాలు కూడా పొందుపరచబడ్డాయి.

فَقَالَ أَعْرَابِيٌّ: مَا هَذِهِ الْجَلْسَةُ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنَّ اللَّهَ جَعَلَنِي عَبْدًا كَرِيمًا، وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا عَنِيدًا»، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «كُلُوا مِنْ حَوْلَيْهَا، وَدَعُوا ذُرُوتَهَا يَبَارِكُ فِيهَا» رواه أبو داود بإسناد جيد. «ذُرُوتَهَا»: أَعْلَاهَا؛ بِكسر الذال وضمها.

108వ అధ్యాయం

۱۰۸ - بَابُ كَرَاهِيَةِ الْأَكْلِ مُتَكِنًا

ఒత్తిగిలి తినటం అవాంఛనీయం

746. హజ్రత్ అబూ జుహైఫా వహబ్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం), “నేను (ఎన్నడూ) ఒత్తిగిలి తినను” అని అన్నారు. (బుఖారీ) ఇమామ్ ఖత్తాబీ (రహ్మాలై) ఇలా అంటున్నారు : ఒత్తిగిలి అంటే క్రింద పరువబడి ఉన్న పరుపుకు ఆనుకొని కూర్చోవటం అని అర్థం. విపరీతంగా అన్నం బొక్కెయాలని పరుపులపై, దిండ్లపై కూర్చొని తినేవారిలాగా తాను కూర్చొనని దైవప్రవక్త ఉద్దేశ్యం. ఆయన అన్నం తినటానికి తేరకుదేరి కూర్చునే వారు కారు. అలాకాకుండా అప్రశాంతంగా కూర్చొని పూట గడిచేటంత మాత్రమే తినేవారు.

ఇది ఇమామ్ ఖత్తాబీ అభిప్రాయం. ఆయనగాక ఇతర పండితులందరూ ఒత్తిగిలి అంటే ఓ ప్రక్కకు ఒరిగి తినడం అని సూచించారు. - వాస్తవం అల్లాహ్ కు తెలుసు.

(సహీహ్ బుఖారీలోని భోజనాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

అసలు ఒత్తిగిలి తినటం అంటే ఏమిటి? దీని గురించి భిన్నాభిప్రాయాలు వ్యక్తమయ్యాయి. కొంతమంది ఒత్తిగిలి అంటే ఏదో ఒక ప్రక్కకు వంగి తినటమని అభిప్రాయపడ్డారు.

۷۴۶ - عن أَبِي جُحَيْفَةَ وَهَبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «لَا أَكُلُ مُتَكِنًا» رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ. قَالَ الْخَطَّابِيُّ: الْمُتَكِنُ هُنَا: هُوَ الْجَالِسُ مُتَمِدًّا عَلَى وِطَاءٍ تَحْتَهُ، قَالَ: وَأَرَادَ أَنَّهُ لَا يَقْعُدُ عَلَى الْوِطَاءِ وَالْوَسَائِدِ كَفِعْلٍ مَنْ يُرِيدُ الْإِكْتَارَ مِنَ الطَّعَامِ، بَلْ يَقْعُدُ مُسْتَوْفِزًا لَا مُسْتَوِطِنًا، وَيَأْكُلُ بِلُغَةٍ. هَذَا كَلَامُ الْخَطَّابِيِّ، وَأَشَارَ غَيْرُهُ إِلَى أَنَّ الْمُتَكِنَ هُوَ الْمَائِلُ عَلَى جَنْبِهِ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ.

ఉదాహరణకు కుడిచేయిగాని, ఎడమ చేయిగాని నేలకు ఆనించి కూర్చోవటం, గోడకు ఆనుకొని కూర్చోవటం మొదలగు పద్ధతులు ఒత్తిగిలి కూర్చోవటం క్రిందికి వస్తాయి.

ఇమామ్ ఖత్తాబీ (రహ్మై) అభిప్రాయంలో ఒత్తిగిలి అంటే మెత్తగా ఉండే పరుపు మీద తీరిగ్గా, ప్రశాంతంగా కూర్చోవటం. అలాగే ఎక్కువ తినాలనే ఉద్దేశ్యంతో బాసికపట్టు వేసుకొని కూర్చోవటం. కాని ఈ పద్ధతి వత్తిగిలి కూర్చోవటం క్రిందికి వస్తుందని చెప్పలేం. కనుక ఒత్తిగిలి అనే పదానికి మొదట్లో చెప్పిన భావమే సరయినదిగా తోస్తోంది. హాఫిజ్ ఇబ్నె హజర్ (రహ్మై) ఇలా అంటున్నారు : అన్నం తినటానికి కూర్చోనే పద్ధతుల్లో అభిలషణీయమైన పద్ధతి ఏమిటంటే, కాళ్ళు మోకాళ్ళ వరకు మడచి అరికాళ్ళ మీద కూర్చోవాలి. లేదా కుడికాలు ఎత్తి ఎడమకాలి ఆధారంగా కూర్చోవాలి. (ఫత్హుల్ బారీ).

747. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం : وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
 دَعَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ جَالِسًا مُفْعَبًا يَأْكُلُ تَمْرًا .
 رواه مسلم . « الْمُفْعِي » : هُوَ الَّذِي يُلْمِصُّ
 أَلْيَتَيْهِ بِالْأَرْضِ ، وَيَنْصَبُ سَاقَيْهِ .

'ముఖ్ యీ' అంటే పిరుదులు నేలకు ఆనించి ముంగాళ్ళ ఆధారంగా కూర్చున్న వాడు అని అర్థం.

ముఖ్యాంశాలు

ఈ హదీసులో దైవప్రవక్త (సల్లం) భోజనం చేస్తున్నప్పుడు కూర్చున్న తీరుని గురించి వివరించటం జరిగింది. ఈ విధంగా కూర్చోవటంలో మనిషి మిక్కిలి అప్రశాంతంగా ఉంటాడు. వాస్తవానికి దైవప్రవక్త (సల్లం) తొందరగా ఏదయినా పనిమీద వెళ్లాల్సి ఉన్నప్పుడు ఆ విధంగా కూర్చోని కొన్ని ఖర్జూర పండ్లు మాత్రమే తిని వెళ్ళిపోయేవారు. ఈ విషయాన్ని హజ్రత్ అనస్ (రజి) గారి వేరొక ఉల్లేఖనం సమర్థిస్తోంది. ఆ ఉల్లేఖనం కూడా ముస్లిం గ్రంథంలోనే ఉంది.

109వ అధ్యాయం

۱۰۹ - بَابُ اسْتِخْبَابِ الْأَكْلِ بِثَلَاثِ أَصَابِعٍ ، وَاسْتِخْبَابِ لَعْنِ الْأَصَابِعِ ،
وَكِرَامَةِ مَنْحِهَا قَبْلَ لَعْنِهَا وَاسْتِخْبَابِ لَعْنِ الْقَضَعَةِ وَأَخْذِ اللَّقْمَةِ
الَّتِي تَسْقُطُ مِنْهُ وَأَكْلِهَا وَجَوَازِ مَنْحِهَا بَعْدَ اللَّعْنِ بِالسَّاعِدِ وَالْقَدَمِ وَغَيْرِهِمَا

మూడు వ్రేళ్ళతో తినడం, అన్నం తిన్న తరువాత వ్రేళ్ళను నాక్కోవటం అభిలషణీయం, వ్రేళ్ళను నాక్కోకుండానే శుభ్రం చేసుకోవటం అవాంఛనీయం, క్రిందపడిపోయిన అన్నం మెతుకుల్ని ఎత్తుకొని తినటం అభిలషణీయం, వ్రేళ్ళను నాక్కున్న తరువాత వాటిని మణికట్టువద్ద, అరికాలి వద్ద రుద్దుకొని శుభ్రం చేసుకోవచ్చు.

748. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : మీలో ఎవరయినా అన్నం తిన్న తరువాత తమ చేతివ్రేళ్ళను తాము స్వయంగా నాక్కోనంతవరకు లేదా ఇతరులచేత నాకించనంతవరకు వాటిని తుడుచుకోరాదు. (బుఖారీ - ముస్లిం)

۷۴۸ - عن ابن عباس رضي الله
عنهما قال : قال رسول الله ﷺ : « إذا أكل
أحدكم طعاماً ، فلا يمسح أصابعه حتى
يلعقها أو يلحفها » متفق عليه .

(సహీహ్ బుఖారీలోని భోజనాల ప్రకరణం, సహీహ్ ముస్లింలోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

అన్నం తిన్న తరువాత చెయ్యి కడుక్కునే ముందు లేక తుడిచి శుభ్రం చేసుకునే ముందు వాటిని స్వయంగా నాక్కోవాలి. లేదా దాన్ని అసహ్యంగా తలపోయనివారి చేత నాకించాలి. ఉదాహరణకు భార్య, పిల్లలు తన అభిమానులు మొదలగువారు. వీరిచేత వ్రేళ్ళు నాకించటంలో తప్పులేదు. కాని అసలు ఇలా వ్రేళ్ళు నాక్కోవటంలోని అంతర్యమేమిటో రాబోయే హదీసుల్లో వివరించబడింది.

749. హజ్రత్ కాబ్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) మూడు వ్రేళ్ళతో తినటం నేను చూశాను. తిన్న తరువాత ఆయన ఆ వ్రేళ్ళు నాక్కున్నారు. (ముస్లిం)

۷۴۹ - وعن كعب بن مالك رضي الله عنه قال: رأيتُ رسولَ الله ﷺ يأكلُ بثلاثِ أصابعٍ، فإذا فرغَ لعَفَها. رواه مسلم.

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

సాధారణంగా పాగరుబోతులు రెండు వ్రేళ్ళతో, కొన్ని సందర్భాల్లోనయితే ఒక వేలితోనే తింటారు. దీనికి విరుద్ధంగా పీకలదాకా బొక్కేయాలని ఉవ్విళ్ళూరే ఆత్రగాళ్ళు మూడు కంటే ఎక్కువ వ్రేళ్ళతో తింటారు. కాని అన్నిటికంటే శ్రేష్ఠమైన పద్ధతి దైవప్రవక్త (సల్లం) గారి భోజన పద్ధతి. అయితే అవసరాన్ని బట్టి ఎక్కువవ్రేళ్ళతో తినడంలోనూ తప్పులేదు.

750. హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) కథనం : (భోజనం చేశాక) వ్రేళ్ళనూ, పళ్ళాన్నీ నాక్కోవాలని దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆదేశించారు. ఇంకా ఆయన, “అన్నంలోని ఏ భాగంలో శుభం ఉందో మీకు తెలియదు” అని కూడా అనేవారు. (ముస్లిం)

۷۵۰ - وعن جابر رضي الله عنه أن رسولَ الله ﷺ أمرَ بَلْعَقِ الأَصَابِعِ وَالصَّخْفَةِ، وقال: «إِنَّكُمْ لَا تَدْرُونَ فِي أَيِّ طَعَامِكُمُ الْبِرَكَةُ» رواه مسلم.

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

భోజనం తిన్న తర్వాత వ్రేళ్ళను నాక్కోవటంలోని ఆంతర్యమేమిటో ఈ హదీసులో వివరించబడింది. శుభం అనేది తినేసిన అన్నంలో ఉందో లేక వ్రేళ్ళకు, పళ్ళానికి అంటుకొని ఉన్న అన్నంలో ఉందో తెలియదు. కనుక ఆ అన్నాన్ని కూడా వృధాకానివ్వకుండా శుభ్రంగా నాక్కోవాలి. బహుశా అందులోనే శుభం ఉండవచ్చు లేదా మనిషి ఆరోగ్యానికి, శక్తికి ఆ భాగం ఎక్కువ ఉపయోగకరమైనది కావచ్చు. అంతేకాదు, అలా వ్రేళ్ళను నాక్కోవటంలో దైవానుగ్రహం పట్ల కృతజ్ఞతా భావం ఉట్టిపడుతుంది.

751. హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) గారే చేసిన కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : మీలో ఎవరిచేతిలో నుంచయినా అన్నం ముద్ద క్రింద

۷۵۱ - وعنه أن رسولَ الله ﷺ قال: «إِذَا وَقَعَتْ لُقْمَةٌ أَحَدِكُمْ، فَلْيَأْخُذْهَا فَلْيَمِطْ مَا كَانَ بِهَا مِنْ أَدَى وَلْيَأْكُلْهَا، وَلَا يَدْعُهَا

పడిపోతే, దాన్ని ఎత్తుకొని, దానికి అంటు కున్న మట్టిని శుభ్రం చేసుకొని తినాలి. అంతేగాని, దాన్ని పైతాన్ కు వదలేయ కూడదు. అన్నంలోని ఏ భాగంలో శుభ్రం ఉందో తెలియదు. కనుక అన్నం తిన్నాక వ్రేళ్ళను నాక్కోనంతవరకు చేతిని రుమాలుతో తుడుచుకోరాదు. (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

لِلشَّيْطَانِ، وَلَا يَمَسُّحُ يَدَهُ بِالْمِنْدِيلِ حَتَّى يَلْعَقَ أَصَابِعَهُ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ الْبِرْكَةُ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

ముఖ్యాంశాలు

అన్నం తినేటప్పుడు మెతుకులు క్రిందపడిపోతే వాటిని ఎత్తుకొని శుభ్రం చేసుకొని తినాలి. క్రిందపడిపోయిన మెతుకుల్ని అలాగే వదిలేయటం గర్విష్టం లక్షణం. కృతజ్ఞులు, వినయవంతులైన దాసులు దైవప్రసాదాన్ని మట్టిపాలు కానివ్వరు. క్రిందపడిపోయిన మెతుకుల్ని ఎత్తుకొని తినటాన్ని తమ కీర్తికి కళంకంగా భావించరు.

752. హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) గారే చేసిన కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : నిశ్చయంగా మీరు చేసే అన్ని పనుల్లోనూ పైతాన్ మీతోపాటు ఉంటాడు. చివరికి మీరు అన్నం తినే టప్పుడు కూడా పైతాన్ మీ దగ్గరికొస్తాడు. కనుక మీలో ఎవరి చేతిలోనుంచయినా అన్నం ముద్ద క్రిందపడిపోతే దాన్ని ఎత్తుకొని, దానికి అంటుకున్న మట్టిని శుభ్రం చేసుకొని తినాలి. అంతేగాని, దాన్ని పైతాన్ కోసం వదలిపెట్టకూడదు. ఇంకా అన్నంలోని ఏ భాగంలో శుభ్రం ఉందో తెలియదు. కనుక భోజనం పూర్తయ్యాక వ్రేళ్ళను (శుభ్రంగా) నాక్కోవాలి.

(ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

٧٥٢ - وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الشَّيْطَانَ يَحْضُرُ أَحَدَكُمْ عِنْدَ كُلِّ شَيْءٍ مِنْ شَأْنِهِ، حَتَّى يَخْضُرَهُ عِنْدَ طَعَامِهِ؛ فَإِذَا سَقَطَتْ لُقْمَةٌ أَحَدِكُمْ فَلْيَأْخُذْهَا فَلْيَمِطْ مَا كَانَ بِهَا مِنْ أَدَى، ثُمَّ لْيَأْكُلْهَا وَلَا يَدْعُهَا لِلشَّيْطَانِ، فَإِذَا فَرَغَ فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ؛ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ الْبِرْكَةُ، رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

753. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం :
దైవప్రవక్త (సల్లం) అన్నం తిన్న తర్వాత
తన మూడు వ్రేళ్ళనూ నాక్కొనేవారు.
ఇలా అనేవారు : “మీలో ఎవరి చేతిలో
నుంచయినా అన్నం ముద్ద క్రిందపడి
పోతే దాన్ని ఎత్తుకొని, దానికి అంటిన
మట్టిని శుభ్రం చేసుకొని తినాలి. అంతే
గాని, దాన్ని షైతాన్ కు వదిలేయ
కూడదు.”

కూరల పాత్రల్ని కూడా నాక్కొని శుభ్రం
చేసుకోవాలని ఆయన మమ్మల్ని ఆదేశం
చేవారు. “అన్నంలోని ఏ భాగంలో శుభం
వుందో మీకు తెలియదు” అని అనే
వారు. (ముస్లిం)

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పాసీయాల ప్రకరణం)

754. హజ్రత్ సయీద్ బిన్ హారిస్
(రహ్మాలై) కథనం ప్రకారం ఆయన
హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) తో మాట్లాడుతూ,
“మంటమీద పెట్టి వండిన పదార్థాలు
తింటే వుజూ భంగమవుతుందా?” అని
అడిగారు. అందుకాయన దానివల్ల
వుజూ భంగం కాదంటూ ఇలా వివరిం
చారు : దైవప్రవక్త (సల్లం) కాలంలో
ఇలాంటి (వండిన) ఆహారపదార్థాలు
మాకు చాలా అరుదుగా లభించేవి.
ఒకవేళ ఎప్పుడయినా మేము అలాంటి
పదార్థాలు తిన్నా, తర్వాత చేతులు
తుడుచుకోవటానికి మా దగ్గర చేతి
గుడ్డలు ఉండేవి కావు. అంచేత అవి
తిన్న తర్వాత మేము చేతుల్ని అరచేతు

۷۵۳ - وعن أنس رضي الله عنه
قال: كان رسولُ الله ﷺ إذا أكلَ طعاماً،
لَعِقَ أصابعَهُ الثَّلاثَ، وقال: «إِذَا سَقَطَتْ
لُفْمَةٌ أَحَدِكُمْ فَلْيَأْخُذْهَا، وَلْيَمِطْ عَنْهَا
الْأَذَى، وَلْيَأْكُلْهَا، وَلَا يَدْعُهَا لِلشَّيْطَانِ»
وَأَمَرَنَا أَنْ نَسَلْتَ القَصْعَةَ وقال: «إِنَّكُمْ
لَا تَذَرُونَ فِي أَيِّ طَعَامِكُمُ البَرَكَةَ» رواه
مسلم.

۷۵۴ - وعن سعيد بن الحارث أنه
سأل جابراً رضي الله عنه عن الوضوء ممَّا
مَسَّتِ النَّارُ، فقال: لا، قد كُنَّا زَمَنَ
النَّبِيِّ ﷺ لا نَجِدُ مِثْلَ ذَلِكَ الطَّعَامِ إِلَّا
قَلِيلاً، فإذا نَحَنُ وَجَدْنَا، لَمْ يَكُنْ لَنَا

లకు, మణికట్లకు, అరికాళ్ళకు రుద్దుకొని
శుభ్రం చేసుకునేవాళ్ళం. ఆ తర్వాత
సరిక్రొత్తగా వుజూ చేసుకోకుండానే
నమాజ్ చేసేవాళ్ళం. (బుఖారీ)

مَتَادِبِلُ إِلَّا أَكْفَنَّا وَسَوَاعِدَنَا وَأَفْدَامَنَا، ثُمَّ
نُصَلِّي وَلَا نَتَوَضَّأُ. رواه البخاري.

(సహీహ్ బుఖారీలోని భోజనాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

1. ఇందులో దైవప్రవక్త సహచరుల నిరాడంబర జీవనం వివరించబడింది. వారు తమకు లభించిన దాంతోనే కడుపునింపుకొని సంతృప్తితో జీవితం గడిపేవారు. సుఖసౌఖ్యాలు ఎలా ఉంటాయో రుచికరమైన భోజనాలు అంటే ఏమిటో కూడా తెలియని సాధు మనుషులు వారు.
2. ఉడికిన వస్తువులు తినటం వల్ల వుజూ భంగమవుతుంది. ఇస్లాం ప్రారంభంలో ఉడికిన వస్తువులు తింటే వుజూ భంగమవుతుందన్న ఆదేశం ఉండేది. తర్వాత ఆ ఆదేశం రద్దయింది.

110వ అధ్యాయం

۱۱۰ - بَابُ تَكْثِيرِ الْأَيْدِي عَلَى الطَّعَامِ

అన్నం తక్కువగా ఉండి తినేవాళ్ళు
ఎక్కువమంది ఉంటే ఏం చేయాలి?

755. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు : (కలిసి తింటే) ఇద్దరి అన్నం ముగ్గురికి సరిపోతుంది. ముగ్గురి అన్నం నలుగురికి సరిపోతుంది.

(బుఖారీ - ముస్లిం)

۷۵۵ - عن أبي هريرة رضي الله تعالى عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «طَعَامُ الْاِثْنَيْنِ كَافِي الثَّلَاثَةِ، وَطَعَامُ الثَّلَاثَةِ كَافِي الْارْبَعَةِ» متفق عليه.

756. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఈ విధంగా ప్రవచిస్తుండగా తాను విన్నానని హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) తెలియజేశారు : (కలిసి తింటే) ఒక్కరి అన్నం ఇద్దరికి సరిపోతుంది. ఇద్దరి అన్నం నలుగురికి సరిపోతుంది. నలుగురి అన్నం ఎనిమిది మందికి సరిపోతుంది. (ముస్లిం)

(ముస్లింలోని పాసీయాల ప్రకరణం)

۷۵۶ - وعن جابر رضي الله عنه قال: سمعتُ رسولَ الله ﷺ يقولُ: «طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الْاِثْنَيْنِ، وَطَعَامُ الْاِثْنَيْنِ يَكْفِي الْارْبَعَةَ، وَطَعَامُ الْارْبَعَةِ يَكْفِي الثَّمَانِيَةَ» رواه مسلم.

ముఖ్యాంశాలు

పై ప్రవచనాలు బంతి భోజనాల్లో శుభం అవతరిస్తుందని బోధిస్తున్నాయి. పైగా ఈ విధంగా కలిసి తినటం వల్ల పరస్పరం ప్రేమానురాగాలు పెంపొందుతాయి.

111వ అధ్యాయం

۱۱۱ - بَابُ آدَبِ الشُّرْبِ وَاسْتِحْبَابِ التَّنْفُسِ ثَلَاثًا

خَارِجَ الْإِنَاءِ، وَكَرَاهِيَةَ التَّنْفُسِ فِي
الْإِنَاءِ، وَاسْتِحْبَابِ إِدَارَةِ الْإِنَاءِ عَلَى
الْأَيْمَنِ فَالْأَيْمَنِ بَعْدَ الْمُبْتَدِئِ

పానీయం సేవించే పద్ధతి : పానీయం సేవించేటప్పుడు
చెంబు బయట మూడుసార్లు శ్వాస తీసుకోవటం
అభిలషణీయం, చెంబులో శ్వాస వదలటం అవాంఛనీయం,
పానీయాల పంపిణీ జరుగుతున్నప్పుడు పంపిణీదారుని
తరువాత కుడి వైపు నుంచి ఆరంభించాలి

757. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం :
దైవప్రవక్త (సల్లం) పానీయాన్ని మూడు
శ్వాసల్లో తాగేవారు. (బుఖారీ - ముస్లిం)
అంటే చెంబు వెలుపల శ్వాసతీసుకునే
వారని అర్థం.

۷۵۷ - عن أنس رضي الله عنه أن
رسول الله ﷺ كَانَ يَتَنَفَّسُ فِي الشَّرَابِ
ثَلَاثًا. متفق عليه. يعني: يَتَنَفَّسُ خَارِجَ
الْإِنَاءِ.

(సహీహ్ బుఖారీలోని పానీయాల ప్రకరణం, సహీహ్ ముస్లింలోని పానీయాల
ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

పానీయాన్ని మూడు శ్వాసల్లో త్రాగటం అభిలషణీయం. మూడు శ్వాసల్లో అంటే ముందు
కొద్దిగా తాగి చెంబు ప్రక్కకు తీసి శ్వాస తీసుకోవాలి. మళ్ళీ కొద్దిగా తాగి చెంబు వెలుపల శ్వాస
తీసుకోవాలి. అలాగే మూడవసారి కూడా చేయాలి. ఈ పద్ధతి వల్ల జీర్ణాశయంపై ఒత్తిడి పడకుండా
ఉంటుంది. ఇంకా నీళ్ళు తదితర పానీయాలు త్రాగినప్పుడు జంతువుల్లా త్రాగే చెంబుల్లోనే
శ్వాస వదలకూడదు. దానివల్ల మనిషి ఆరోగ్యం మీద ఎన్నో దుష్ప్రభావాలు పడవచ్చు.

758. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : మీరు పానీయాన్ని ఒంటెలాగా ఒకే శ్వాసలో త్రాగకండి. అలాగాకుండా రెండు లేక మూడు శ్వాసల్లో త్రాగండి. త్రాగేముందు దేవుని పేరు తీసుకోండి (బిస్మిల్లాహ్ పఠించండి). త్రాగినాక దైవాన్ని స్తుతించండి (అల్-హమ్దు లిల్లాహ్ అని అనండి).

(తిర్మిజీ - హసన్)

(సుననె తిర్మిజీలోని పానీయాల ప్రకరణం)

ఈ హదీసు ఆధారాలు బలహీనంగా ఉన్నాయి. వివరాల కోసం అల్-బానీ (రహ్మత్) గారి “తఖ్ఫీరుల్ మిష్కాత్” గ్రంథం చూడండి.

759. హజ్రత్ అబూ ఖతాదా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) (పానీయం త్రాగేటప్పుడు) చెంబులో శ్వాస తీసుకోవటాన్ని వారించారు.

(బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీ, సహీహ్ ముస్లింలలోని పానీయాల ప్రకరణం)

760. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం : ఒకసారి దైవప్రవక్త (సల్లం) సన్నిధికి నీళ్ళు కలపబడిన పాలు (కానుకగా) వచ్చాయి. ఆ సమయంలో ఆయనకు కుడిప్రక్కన ఓ పల్లెవాసి ఉన్నాడు. ఎడమ ప్రక్కన హజ్రత్ అబూబక్ర (రజి) ఉన్నారు. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆ పాలలో కొంత త్రాగి మిగిలించి పల్లెవాసికి ఇచ్చారు. ఆ సందర్భంగా ఆయన, “ముందు కుడివైపున

۷۵۸ - وعن ابن عباس رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ: «لا تشربوا واحداً كشرِبِ البعير، ولكن اشربوا مني وثلاث، وسَمُّوا إذا أنتم شربتم، واحمدوا إذا أنتم رفعتهم» رواه الترمذي وقال: حديث حسن.

۷۵۹ - وعن أبي قتادة رضي الله عنه أن النبي ﷺ نهى أن يتنفس في الإناء. متفق عليه. يعني: يتنفس في نفس الإناء.

۷۶۰ - وعن أنس رضي الله عنه أن رسول الله ﷺ أتى بلبين قد شيب بعماء، وعن يمينه أعرابي، وعن يساره أبو بكر رضي الله عنه، فشرب، ثم أعطى الأعرابي وقال: «الأيمن فالأيمن» متفق عليه. قوله: «شيب» أي: خلط.

ఉన్నవారికి ఇవ్వాలి. ముందు కుడివైపున
ఉన్నవారికి ఇవ్వాలి” అని (రెండుసార్లు)
అన్నారు. (బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీ, సహీహ్ ముస్లింలలోని పానీయాల ప్రకరణం)

761. హజ్రత్ సహ్లా బిన్ సాద్ (రజి)
కథనం : ఒకసారి దైవప్రవక్త (సల్లం)కు
ఎవరో ఏదో పానీయం (కానుకగా)
సమర్పించుకున్నారు. ఆయన అందులో
కొంత త్రాగి వదలిపెట్టారు. ఆ సమ
యంలో ఆయనకు కుడి ప్రక్కన ఒక
బాలుడు కూర్చొని ఉన్నాడు. పెద్ద
వాళ్ళంతా ఎడమప్రక్కన ఉన్నారు. దైవ
ప్రవక్త (సల్లం) ఆ పిల్లవాడితో, “(బాబూ!)
నువ్వు అనుమతిస్తే నేనీ పానీయాన్ని
పెద్దలకు ఇస్తాను” అన్నారు. అందుకా
బాలుడు, “దైవసాక్షి! దానికి నేను ఒప్పు
కోను. మీరిచ్చే ప్రసాదాన్ని నేను ఇతరు
లకి త్యాగం చేయలేను దైవప్రవక్తా!”
అని అన్నాడు. అప్పుడు ఆయన ఆ
పానీయం గిన్నెను ఆ బాలుని చేతికే
ఇచ్చారు. (బుఖారీ - ముస్లిం)

ఆ బాలుడు హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి).

(సహీహ్ బుఖారీ, సహీహ్ ముస్లింలలోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

ఈ సందర్భంగా పైఖ్ అల్ బానీ (రహ్మాలై) ఇలా రాస్తున్నారు : పూర్వపు ముస్లింలు
పానీయం పంపణి జరుగుతున్నప్పుడు సమావేశంలోని పెద్దల నుండి ఆరంభించటం సంప్రదాయం
(సున్నత్) అని భావించేవారు. అయితే వారి ఈ భావన సరయినది కాదు. అదేవిధంగా
పంపిణీదారు తాను ముందుగా సేవించిన తర్వాత తన కుడివైపు నుండి ఆరంభించాలన్న
ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) అభిప్రాయం కూడా సరయినది కాదు. ‘మరి దైవప్రవక్త (సల్లం)

۷۶۱ - وَعَنْ سَهْلِ بْنِ
سَعْدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَتَى
بِشْرَابٍ، فَشَرِبَ مِنْهُ وَعَنْ يَمِينِهِ غُلَامٌ،
وَعَنْ يَسَارِهِ أَشْيَاحٌ، فَقَالَ لِلْغُلَامِ: «أَتَأْذُنُ
لِي أَنْ أُعْطِيَ هَؤُلَاءِ؟» فَقَالَ الْغُلَامُ:
«لَا وَاللَّهِ! لَا أُؤْتِرُ بِبَصِيْبِي مِنْكَ أَحَدًا، فَتَلَّهُ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فِي يَدِهِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. قَوْلُهُ:
«تَلَّهُ»، أَيُّ: وَضَعَهُ، وَهَذَا الْغُلَامُ هُوَ ابْنُ
عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا.

తాను ముందుగా త్రాగిన తర్వాతే పంపిణీ చేశారు కదా!” అన్న సందేహం కలగవచ్చు. వాస్తవం ఏమిటంటే, ఆ పానీయం దైవప్రవక్త (సల్లం) తనకోసం తెప్పించుకున్నారు. కనుక ఆ పానీయాన్ని ముందుగా దైవప్రవక్తే సేవించారు. మిగిలింది అనుచరులకు పంచిపెట్టారు.

ఈ సందర్భంగా పాఠకులు ఈ గ్రంథంలోనే ఇంతకుముందు వచ్చిన హదీసును గుర్తుచేసుకోవాలి. అందులో దైవప్రవక్త (సల్లం) తన అనుచరులకు పాలు పంపిణీ చేయించినప్పుడు హజ్రత్ అబూ హరైరా (రజి) పంపిణీదారుగా వ్యవహరించారు. అబూ హరైరా (రజి) అప్పుడు తాను పంపిణీదారు అయినందువల్ల అందరికీ పంచిపెట్టిన తరువాత త్రాగారు. ఆయన తర్వాత అందరికన్నా చివర్లో దైవప్రవక్త (సల్లం) మిగిలిన పాలు త్రాగారు. దీనిద్వారా తెలిసేదేమిటంటే సాధారణ పరిస్థితుల్లో ఏదయినా ఆహార పదార్థం పంపిణీ జరిగినప్పుడు కుడివైపునుండి ఆరంభించాలి. పంపిణీదారు ముందుగానే తినేయకూడదు. అలాగే కుడివైపు నుండి మొదలుపెట్టకుండా సమావేశంలోని పెద్దలనుండి మొదలుపెట్టడం కూడా సమంజసం కాదు.

112వ అధ్యాయం

۱۱۲ - بَابُ كَرَاهَةِ الشَّرْبِ مِنْ فَمِ الْقَرْبَةِ وَتَحْوَاهَا

وَيَبَيِّنُ أَنَّ كَرَاهَةَ تَنْزِيهِهِ لَا تَحْرِيْمٌ

**కూజాలు, నీళ్ళ తిత్తుల మూతికి నోరు తగిలించి నీళ్లు
త్రాగటం అవాంఛనీయం, అయితే అలా త్రాగటం హరామ్
మాత్రం కాదు**

762. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుద్రి (రజి) కథనం : నీటి తిత్తిని వంచి, దాని మూతికి నోరు తగిలించి నీళ్ళు త్రాగ టాన్ని దైవప్రవక్త (సల్లం) వారించారు. (బుఖారీ - ముస్లిం)

అంటే నీటి తిత్తి మూతిని విప్పడీసి, దానికి నోరు తగిలించి త్రాగటమని అర్థం.

(సహీహ్ బుఖారీ, సహీహ్ ముస్లింలలోని పానీయాల ప్రకరణం)

۷۶۲ - عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه قال: نهى رسول الله ﷺ عن اختِنَاتِ الْأَسْقِيَةِ. يعني: أن تُكْسَرَ أَفْوَاهُهَا، وَيُشْرَبَ مِنْهَا. متفقٌ عليه.

ముఖ్యాంశాలు

దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆ విధంగా నీళ్ళ తిత్తిని, తలక్రిందులుగా వంచి దాని మూతికి నోరు తగిలించి నీళ్ళు త్రాగవద్దని వారించటంలోని ఆంతర్యం ఏమిటంటే, కొన్నిసార్లు వాటిలో పురుగులు లాంటివి ఉండవచ్చు. నోరు తగిలించి త్రాగటం వల్ల అవి నీళ్ళతోపాటు కడుపులోకి వెళ్ళిపోయే ప్రమాదముంది. అందుకే అలాంటి నీటి తిత్తులు, కూజాల్లోని నీటిని ఏదయినా గ్లాసులోకి వంచుకొని ఆ తరువాత తాగాలి. అలా త్రాగితే ఏ ప్రమాదం లేకుండా ఉంటుంది.

763. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం: నీటి తిత్తి లేక అలాంటి వస్తువుల మూతికి నోరు తగిలించి నీళ్ళు త్రాగటాన్ని దైవప్రవక్త (సల్లం) వారించారు. (బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీలోని పానీయాల ప్రకరణం)

ఈ హదీసు ముస్లిం గ్రంథంలో కనిపించలేదు.

۷۶۳ - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال: نهى رسول الله ﷺ أن يُشْرَبَ مِنْ فِي السَّقَاءِ أَوْ الْقَرْبَةِ. متفقٌ عليه.

764. హస్సాన్ బిన్ సాబిత్ (రజి) సోదరి ఉమ్మై సాబిత్ కబ్షా బిన్తై సాబిత్ (రజి.అన్ హా) కథనం : ఒకసారి దైవప్రవక్త (సల్లం) నా దగ్గరికొచ్చారు. అప్పుడాయన నించొని వ్రేలాడదీయబడివున్న నీటి తిత్తిని వంచి, దాని మూతికి నోరు తగిలించి నీళ్ళు త్రాగారు. నేనెళ్ళి ఆ నీళ్ళ తిత్తి మూతిని కోసుకొని భద్రపరచు కున్నాను. (తిర్మిజీ - హసన్, సహీహ్)

దైవప్రవక్త (సల్లం) నోరు తగిలిన ఆ భాగాన్ని భద్రపరచటానికి, దాన్నుండి శుభాన్ని పొందటానికి, ఇంకా సామాన్య జనులు దాన్ని వాడకుండా కాపాడటానికి ఉమ్మై సాబిత్ (రజి.అన్ హా) దాన్ని కోసుకొని ఉంచుకున్నారు. నీటితిత్తి మూతికి నోరు తగిలించి త్రాగటం ధర్మ సమ్మతమేనన్నది ఈ హదీసు ఉద్దేశ్యం. ఇంతకు ముందు రెండు హదీసుల్లోనూ అలా త్రాగకుండా ఉండటం ఉత్తమం అన్న విషయం బోధించబడింది.

(సుననై తిర్మిజీలోని పానీయాల అధ్యాయం)

ముఖ్యాంశాలు

ఇంతకు ముందు వచ్చిన రెండు హదీసుల్లో నీళ్ళతిత్తులు, కూజాల్లాంటి వాటి మూతికి నోరు తగిలించి నీరు త్రాగటాన్ని దైవప్రవక్త (సల్లం) వారించారని చెప్పబడింది. మరి ఈ హదీసులోనేమో దైవప్రవక్త (సల్లం) స్వయంగా ఆ విధంగా నోరు తగిలించి నీళ్ళు త్రాగారు. పరస్పరం విరుద్ధంగా కనిపిస్తున్న ఈ హదీసుల్లోని భావ సారూప్యం ఏమిటంటే, అవిధంగా మూతికి నోరు తగిలించి త్రాగకుండా ఉండటం ఉత్తమం. కాని ఏదైనా అనివార్య కారణం వల్ల అలా త్రాగటంలోనూ తప్పలేదు. అందుకే ఇమామ్ నవవీ (రహ్మాలై) శీర్కలో ఆ విధంగా త్రాగటం అవాంఛనీయమనీ, నిషిద్ధం మాత్రం కాదని చెప్పారు.

۷۶۴ - وعن أم ثابت كَبْشَةَ بنتِ ثابتِ أختِ حَسَّانِ بنِ ثابتِ رضي الله عنه وعنهما قالت: دخل عليّ رسولُ الله ﷺ، فشرب من في قِرْبَةٍ مُعَلَّقَةٍ قائماً، فَمَتُّ إلى فِيهَا فَفَقَطَعْتُهُ. رواه الترمذي وقال: حديث حسن صحيح. وإِنَّمَا قَطَعْتُهَا لِتَحْفَظَ مَوْضِعَ فَمِ رسولِ الله ﷺ، وَتَتَبَرَّكَ بِهِ، وَتَصُونَهُ عَنِ الْإِبْتِدَالِ. وهذا الحديثُ مَحْمُولٌ عَلَى بَيَانِ الْجَوَازِ، والحديثانِ السابقانِ لِبَيَانِ الْأَفْضَلِ وَالْأَكْمَلِ وَاللهُ أَعْلَمُ.

113వ అధ్యాయం

۱۱۳ - بَابُ كَرَاهَةِ النَّفْخِ فِي الشَّرَابِ

పానీయాల్లో ఊదటం అవాంఛనీయం

765. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) పానీయంలో ఊదటాన్ని వారించారు.

అది విని ఒక వ్యక్తి సందేహపడుతూ “మరి పానీయంలో నలకలు కనబడి తేనో?” అని అడిగాడు. దాని కాయన, “ఆ పానీయాన్ని (కొద్దిగా) పారబొయ్యి” అని చెప్పారు. “ఒక్క శ్వాసలో త్రాగితే నాకు దప్పిక తీరదు” మళ్ళీ అన్నాడా వ్యక్తి. “అయితే శ్వాస తీసుకునేటప్పుడు చెంబుని నోటిదగ్గర్నుంచి ప్రక్కకు తీసుకో” అని చెప్పారు దైవప్రవక్త (సల్లం). (తిర్మిజీ - హసన్, సహీహ్)

(సుననె తిర్మిజీలోని పానీయాల అధ్యాయాలు)

ముఖ్యాంశాలు

పానీయంలో నలకల్లాంటి మలినాలేవయినా పడిపోతే ఆ పానీయంలో ఊదటానికి బదులు అందులోని కొంత పానీయాన్ని పారబోయాలి. అంతకంటే హానికరమైన వస్తువేదయినా పడిపోతే మొత్తం పానీయాన్నే పారబోయాలి. అంతేగాని అందులో ఊదకూడదు. పానీయంలో ఊదటం వల్ల ఎన్నో నష్టాలున్నాయి. ఖరీదైన పానీయాల్లో నలకలు పడిపోతే వాటిని చెమ్మతో కూడా తీసిపారేయవచ్చు. ఒక నలుసు కోసం మొత్తం పానీయాన్ని పారబోయటం మంచిది కాదు కదా!

ఒక శ్వాసలో త్రాగితే దాహం తీరదనుకున్నప్పుడు పానీయమున్న చెంబును నోటికి దూరంగా జరిపి మళ్ళీ శ్వాస తీసుకొని త్రాగాలి. ఆ విధంగా మూడు శ్వాసల్లో పానీయం త్రాగటం అభిలషణీయమే కాకుండా దానివల్ల దాహం కూడా తీరుతుంది. అయితే టీ, పాలు

۷۶۵ - عن أبي سعيد الخدري

رضي الله عنه أن النبي ﷺ نهى عن النفخ في الشراب، فقال رجل: القذاة أراها في الإناء؟ فقال: «أهرفها»، قال: إنني لا أزوي من نفسي واحدا؟ قال: «فأين القذح إذا عن فيك» رواه الترمذي وقال:

حديث حسن صحيح.

లాంటి వేడిగా ఉండే పానీయాలను గుటకలుగా త్రాగవలసి ఉంటుంది. కాబట్టి వాటిని ఎన్ని శ్వాసల్లోనయినా త్రాగవచ్చు.

766. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ
 కథనం: దైవప్రవక్త (సల్లం) పానీయ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى أَنْ يُتَنَفَّسَ فِيهِ
 మున్న చెంబులో శ్వాస తీసుకోవటాన్ని إِنْ أَوْ يُتَفَخَّ فِيهِ. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ:
 లేక-అందులో ఊదటాన్ని వారించారు. حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

(తిర్మిజీ - హసన్, సహీహ్)

(సుననె తిర్మిజీలోని పానీయాల అధ్యాయాలు)

114వ అధ్యాయం

۱۱۴ - بَابُ بَيَانِ جَوَازِ الشُّرْبِ قَائِمًا
وَبَيَانِ أَنَّ الْأَكْمَلَ وَالْأَفْضَلَ الشُّرْبُ قَاعِدًا

పానీయం నించొని త్రాగటం ధర్మసమ్మతమే కాని కూర్చొని
త్రాగటం ఉత్తమం

ఇంతకు ముందు వచ్చిన కబీషా (రజి.అన్ హా)
హదీసును కూడా ఇందుకు నిదర్శనంగా
తీసుకోవచ్చు.

فيه حديث كبشة السابق.

767. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి)
కథనం: నేను దైవప్రవక్త (సల్లం)కు జమ్
జమ్ నీరు త్రాపించాను. ఆయన దాన్ని
నించొని సేవించారు.

۷۶۷ - وعن ابن عباس رضي الله
عنهما قال: سَقَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ مِنْ زَمْزَمَ،
فَشَرِبَ وَهُوَ قَائِمٌ. متفق عليه.

(బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీ, సహీహ్ ముస్లింలలోని పానీయాల ప్రకరణం)

768. హజ్రత్ నజ్జాల్ బిన్ సబ్రా (రజి)
కథనం : ఒకసారి హజ్రత్ అలీ (రజి)
బాబుర్రహ్ బా లోకి (అంటే బహుశా
మస్జిద్ ప్రాంగణంలోకి) వచ్చి నించొని
నీళ్ళు త్రాగారు. ఆ సందర్భంగా ఆయన
“ఇప్పుడు మీరు నేను ఏవిధంగా చేస్తుం
డగా చూశారో ఆ విధంగా దైవప్రవక్త
(సల్లం) చేస్తుండగా నేను చూశాను” అని
చెప్పారు. (బుఖారీ)

۷۶۸ - وعن النزال بن سبرة
رضي الله عنه قال: أتى علي رضي الله عنه
باب الرخبة فشرب قائماً، وقال: إني
رأيت رسول الله ﷺ فعل كما رأيتموني
فعلت. رواه البخاري.

(సహీహ్ బుఖారీలోని పానీయాల అధ్యాయాలు)

769. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం: **۷۶۹- وعن ابن عمر رضي الله عنهما**
 దైవప్రవక్త (సల్లం) కాలంలో మేము **قال: كُنَّا نَأْكُلُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ**
 నడుస్తూ తినేవాళ్ళం. నించొని నీళ్ళు **وَنَحْنُ نَمْسِي، وَنَشْرَبُ وَنَحْنُ قِيَامٌ. رواه**
 త్రాగేవాళ్ళం. (తిర్మిజీ - హసన్, సహీహ్) **الترمذي وقال: حديث حسن صحيح.**
 (సుననె తిర్మిజీలోని పానీయాల అధ్యాయాలు)

ముఖ్యాంశాలు

దైవప్రవక్త అనుచరులు ఎల్లప్పుడూ అలాగే చేసేవారని దీనర్థం కాదు. అనివార్య పరిస్థితుల్లో అప్పుడప్పుడూ ఆ విధంగా చేసేవారని తెలియజెప్పడమే పై హదీసు ఉద్దేశ్యం. ఎందుకంటే రాబోయే హదీసుల్లో నించొని తినటం, త్రాగటం నికృష్టమైన చేష్టలు అని చెప్పబడింది. కొంతమంది పండితులు ఈ హదీసుల్లోని వారింపును దృష్టిలో పెట్టుకొని నించొని తినడాన్ని, త్రాగటాన్ని అసహ్యకరమైన పద్ధతిగా పేర్కొన్నారు. ఇబ్నె హజర్ (రహ్మాలై) ఈ అభిప్రాయాన్నే ఇష్టపడ్డారు. (ఫత్హుల్ బారీ)

770. హజ్రత్ అమ్ బిన్ ముబబ్ తన **۷۷۰- وعن عمرو بن شعيب عن أبيه**
 తండ్రి నుండి ఆయన తన తాతగారి **عن جده رضي الله عنه قال: رأيتُ رسولَ**
 నుండి చేసిన కథనం: దైవప్రవక్త (సల్లం) **الله ﷺ يشربُ قائماً وقاعداً. رواه الترمذي**
 నించొని మరియు కూర్చొని (రెండు **وقال: حديث حسن صحيح.**
 విధాలుగానూ) త్రాగటం నేను చూశాను. (తిర్మిజీ - హసన్, సహీహ్)

(సుననె తిర్మిజీలోని పానీయాల అధ్యాయాలు)

771. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం : **۷۷۱- وعن أنس رضي الله عنه عن**
 మనిషి నించొని నీళ్ళు త్రాగటాన్ని **النبي ﷺ أنه نهى أن يشرب الرجل قائماً.**
 దైవప్రవక్త (సల్లం) వారించారు. **قال قتادة: فقلنا لأنس: فالأكل؟ قال: ذلك**
 ఖతాదా (రహ్మాలై) ఇలా తెలిపారు : **أشراً - أو أخبثُ - . رواه مسلم. وفي رواية**
 మేము అనస్ (రజి)ని నించొని తినడం **له: أن النبي ﷺ زجر عن الشرب قائماً.**
 గురించి అడిగాం. అందుకాయన, “అది **ఇంకా నీచమైన (లేక) నికృష్టమైన పని”**
 అని అన్నారు. (ముస్లిం)

వేరొక ఉల్లేఖనంలో దైవప్రవక్త (సల్లం) నించోని త్రాగటాన్ని కఠినంగా వారించారని ఉంది.

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

772. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : మీలో ఎవరూ కూడా సుతరామూ నించోని పానీయం త్రాగరాదు. ఎవరయినా మర్చిపోయి ఆ విధంగా త్రాగితే (త్రాగినదంతా) కక్కేయాలి. (ముస్లిం)

۷۷۲ - وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ: «لَا يَشْرَبَنَّ أَحَدٌ مِنْكُمْ قَائِمًا، فَمَنْ نَسِيَ فَلْيَسْتَقِ» رواه مسلم.

(సహీహ్ ముస్లిం లోని పానీయాల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

మొదట్లో పేర్కొనబడిన హదీసుల్లో నించోని తినటం, త్రాగటం ధర్మసమ్మతమని చెప్పబడింది. అయితే అనివార్య పరిస్థితుల్లో మాత్రమే అలా చెయ్యాలి. సాధ్యమైనంతవరకు కూర్చోనే తినాలి, త్రాగాలి. అదే సరయిన పద్ధతి. ఈ రోజుల్లో కొన్ని కొన్ని చోట్ల విందు భోజనాల్లో నించోని తినే పద్ధతిని అనుసరిస్తున్నారు. ఇలా చేయటం వల్ల జనమంతా ఒకేసారి భోజనం ముగించుకోగలుగుతారని చెబుతారు. కాని దీనివల్ల ఎన్ని నష్టాలున్నాయో, ఈ పద్ధతిని పాటించటంవల్ల ఎన్ని హదీసుల్ని తుంగలో తొక్కినట్లవుతుందో కాస్త ఆలోచించాలి. ఏది ఏమైనా ఈ తరహా భోజన ఏర్పాట్లను నిర్వహించటం ముస్లిం సముదాయానికి మాత్రం శోభాయమానం కాదు.

115వ అధ్యాయం

۱۱۵ - بَابُ اسْتِجَابِ كَوْنِ سَاقِي الْقَوْمِ آخِرَهُمْ شُرْبًا

పానీయ పంపిణీదారుడు

అందరికన్నా చివర్లో త్రాగాలి

773. హజ్రత్ అబూ ఖతాదా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు : ప్రజలకు త్రాపించేవాడు అందరికన్నా చివర్లో ఉంటాడు. అంటే అందరికీ త్రాపించి తాను చివర్లో త్రాగు తాడని భావం.

(తిర్మిజీ - హసన్, సహీహ్)

(సుననె తిర్మిజీలోని పానీయాల ప్రకరణం)

۷۷۳ - عن أبي قتادة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال : «سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ» يعني : شُرْبًا . رواه الترمذي وقال : حديث حسن صحيح .

116వ అధ్యాయం

۱۱۶ - بَابُ جَوَازِ الشَّرْبِ مِنْ جَمِيعِ الْأَوَانِي الطَّاهِرَةِ غَيْرِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ،
وَجَوَازِ الْكَرْعِ - وَهُوَ الشَّرْبُ بِالْقَمِّ مِنَ النَّهْرِ وَغَيْرِهِ بِغَيْرِ إِنَاءٍ وَلَا يَدٍ - وَتَحْرِيمِ
اسْتِعْمَالِ إِنَاءِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ فِي الشَّرْبِ وَالْأَكْلِ وَالطَّهَارَةِ وَسَائِرِ رُجُوهِ الْإِسْتِعْمَالِ

వెండి, బంగారు పాత్రలు మినహా పరిశుభ్రమైన ఇతర
పాత్రలన్నిటిలో పానీయాన్ని సేవించవచ్చు. పాత్రలుగాని
చేతులుగాని ఉపయోగించకుండా నేరుగా నోటితోనే
సెలయేరు మొదలగు వాటినుండి నీళ్ళు త్రాగవచ్చు.
తినటానికి, త్రాగటానికి, మలమూత్ర విసర్జన శుభ్రతకు,
ఇతర వినియోగాలకు వెండి, బంగారు పాత్రలు
ఉపయోగించడం నిషిద్ధం.

774. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం :
దైవప్రవక్త (సల్లం) కాలంలో ఒకసారి
నమాజ్ వేళ అయింది. ఇళ్ళు దగ్గరున్న
వారు (వుజూ చేసుకొని రావటానికి) తమ
ఇళ్ళకు వెళ్ళేందుకు లేచి నిలబడ్డారు.
కొందరు (తమ ఇళ్ళకు వెళ్ళలేక) అక్కడే
ఉండిపోయారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త
(సల్లం) సన్నిధిలో (నీళ్ళు నింపివున్న) ఒక
రాతి తొట్టె సమర్పించబడింది. అది
అరచేయి ముంచి చాపలేనంత
చిన్నదిగా ఉంది. అయినప్పటికీ ఆ
(కొంచెం) నీటితో అక్కడున్నవారంతా
వుజూ చేసుకున్నారు.

ఈ హదీసు వినిపించినప్పుడు ప్రజలు
అనస్ (రజి) గారిని “ఆ సమయంలో

۷۷۴ - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ :
حَضَرَتِ الصَّلَاةُ، فَقَامَ مَنْ كَانَ قَرِيبَ الدَّارِ
إِلَى أَهْلِهِ، وَبَقِيَ قَوْمٌ فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
بِمِخْضَبٍ مِنْ حِجَارَةٍ، فَصَغَرَ الْمِخْضَبُ أَنْ
يَسْطُ فِيهِ كَفَّهُ، فَتَوَضَّأَ الْقَوْمُ كُلُّهُمْ. قَالُوا:
كَمْ كُنْتُمْ؟ قَالَ: ثَمَانِينَ وَزِيَادَةً. مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ،

మీరెంతమంది ఉన్నారు?” అని అడిగారు. దానికాయన “ఎనభైమందికన్నా ఎక్కువే ఉండి ఉంటాం” అని చెప్పారు.

(బుఖారీ - ముస్లిం)

ఇది బుఖారీ ఉల్లేఖనం. బుఖారీ - ముస్లింలలోని వేరొక ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది : దైవప్రవక్త (సల్లం) ఒక నీళ్ళ పాత్ర తీసుకొని రమ్మని అడేశించారు. ఆయన ఆదేశం ప్రకారం ఆయన దగ్గరికి మూతి తెరువబడి వున్న ఒక పాత్ర తీసుకురావటం జరిగింది. అది లోతు తక్కువగా ఉన్న పాత్ర. అందులో నీళ్ళు కొద్దిగా ఉన్నాయి. దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆ పాత్రలో తన వ్రేళ్ళు ముంచారు.

అనస్ (రజి) ఇలా అంటున్నారు : ఆ సమయంలో దైవప్రవక్త (సల్లం) వ్రేళ్ళ మధ్య నుండి (ఊటలాగా) నీళ్ళు వెలువడటం నేను కళ్ళారా చూశాను. ఆ నీటితో వుజూ చేసుకున్న వారిని నేను లెక్కపెట్టాను. వారు డెబ్బై నుంచి ఎనభై మందిదాకా ఉంటారు.

(సహీహ్ బుఖారీలోని వుజూ ప్రకరణం, సహీహ్ ముస్లింలలోని ఘనతా విశిష్టతల ప్రకరణం)

775. హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ జైద్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లం) ఒకసారి మా దగ్గరికి వచ్చినప్పుడు మేము ఆయనకు ఒక ఇత్తడి పాత్రలో నీళ్ళు ఇస్తే, ఆయన దాంతో వుజూ చేసుకున్నారు. (బుఖారీ)

(సహీహ్ బుఖారీలోని వుజూ ప్రకరణం)

هذه رواية البخاري. وفي رواية له ولمسلم: ان النبي ﷺ دعا بإناءٍ من ماءٍ، فأَتَى بِقَدَحٍ رَحْرَاحٍ فِيهِ شَيْءٌ مِنْ مَاءٍ، فَوَضَعَ أَصَابِعَهُ فِيهِ. قَالَ أَنَسٌ: فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ إِلَى الْمَاءِ يَتَّبِعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ، فَحَزَزْتُ مَنْ تَوَضَّأَ مَا بَيْنَ السَّبْعِينَ إِلَى الثَّمَانِينَ.

775 - وعن عبد الله بن زيد رضي الله عنه قال: أتانا النبي ﷺ، فأخرجنا له ماءً في تورٍ من صُفْرِ فَتَوَضَّأَ. رواه البخاري. «الصُّفْرُ» بضم الصاد، ويجوز كسرهما؛ وهو النحاس. و«التور»: كالقدح، وهو بالثناء المشناة من فوق.

ముఖ్యాంశాలు

వుజూ నీళ్ళు కోసం ఇత్తడి పాత్రల్ని ఉపయోగించవచ్చని ఈ హదీసు ద్వారా బోధపడుతోంది.

776. హజ్రత్ జాబిర్ (రజి) కథనం :

దైవప్రవక్త (సల్లం) ఒక అన్నార్ వ్యక్తి దగ్గరికి వెళ్ళారు. ఆ సమయంలో తనతోపాటు ఒక మిత్రుడు కూడా ఉన్నాడు. ఆయన ఆ అన్నార్ వ్యక్తితో మాట్లాడుతూ, “నీ దగ్గర నీటి తిత్తిలో నిన్నటి నీళ్ళుంటే ఇవ్వు. లేదంటే మేము సెలయేరు మొదలగు వాటి నుండి నేరుగా నోటితోనే నీళ్ళు త్రాగుతాం” అని అన్నారు. (బుఖారీ)

(సహీహ్ బుఖారీలోని పానీయాల ప్రకరణం)

۷۷۶ - وعن جابر رضي الله عنه أن

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ دَخَلَ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، وَمَعَهُ صَاحِبٌ لَهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِنْ كَانَ عِنْدَكَ مَاءٌ بَاتَ هَذِهِ اللَّيْلَةَ فِي شَنَّةٍ وَإِلَّا كَرَعْنَا» رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ. «الشَّنَّةُ»: الْقِرْبَةُ.

ముఖ్యాంశాలు

ఎలాంటి పాత్రగాని, చేతులుగాని ఉపయోగించకుండానే సెలయేరు నుండి నేరుగా నోటితో నీళ్ళు త్రాగటం ధర్మసమ్మతమేనని ఈ హదీసు ద్వారా బోధపడుతోంది. ఇందులో దైవప్రవక్త (సల్లం) తమ అన్నార్ అనుచరుణ్ణి నిన్నటి నీళ్ళుంటే ఇవ్వమని కోరారు. వేసవి కాలంలో గడచిన రాత్రి నీళ్ళు తాగటానికి కమ్మగా ఉంటాయి. అందుకే దైవప్రవక్త (సల్లం) ఆ నీళ్ళు అడిగారు. ఇతర ఆహార పదార్థాలు పాచిపట్టినట్లుగా నీరు పాచిపట్టదనే విషయాన్ని గ్రహించాలి.

777. హజ్రత్ హుజైఫా (రజి) కథనం

: దైవప్రవక్త (సల్లం) మమ్మల్ని పట్టు వస్త్రాలు, ముతక పట్టు వస్త్రాలు ధరించటం నుంచి, వెండి, బంగారు పాత్రలలో పానీయం త్రాగటం నుంచి వారించారు. “ఈ వస్తువులు ఇహ లోకంలో అవిశ్వాసులు వాడు తారు. పరలోకంలో ఇవి మనకు లభి

۷۷۷ - وعن حذيفة رضي الله عنه

قال: إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَانَا عَنِ الْحَرِيرِ وَالذِّيَّاجِ وَالشُّرْبِ فِي آيِنَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَقَالَ: «مَيِّ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا، وَهِيَ لَكُمْ فِي الْآخِرَةِ» مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

స్తాయి” అని చెప్పారు.

(బుఖారీ - ముస్లిం)

(సహీహ్ బుఖారీ, సహీహ్ ముస్లింలలోని వస్త్రధారణ ప్రకరణాలు)

ముఖ్యాంశాలు

పురుషులకు పట్టువస్త్రాలు నిషిద్ధం. స్త్రీలకయితే అవి సమ్మతమే. అదేవిధంగా స్త్రీపురుషులరువురికీ వెండి, బంగారు పాత్రల వాడకం నిషేధించబడింది. స్త్రీలు మాత్రం బంగారు, వెండి ఆభరణాలు ధరించవచ్చని అత్యధికమంది పండితులు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

778. హజ్రత్ ఉమ్మై సలమా (రజి. అన్హా) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు : ఎవరయితే వెండి పాత్రతో నీళ్ళు త్రాగుతాడో అతను నిజానికి తన పాట్టును నరకాగ్నితో నింపుకున్నట్లే. (బుఖారీ - ముస్లిం)

ముస్లింలోని వేరొక ఉల్లేఖనంలో “ఎవరయితే వెండి, బంగారు పాత్రల్లో తింటాడో లేక త్రాగుతాడో” అని ఉంది.

ఇంకొక ఉల్లేఖనంలో, “ఎవరయితే బంగారు, వెండి పాత్రలతో నీళ్ళు త్రాగుతాడో అతను నిజానికి తన కడుపులో నరకాగ్ని నింపుకున్నట్లే” అని ఉంది.

(సహీహ్ బుఖారీలోని పానీయాల ప్రకరణం, సహీహ్ ముస్లింలోని వస్త్రధారణ ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

బంగారు, వెండి పాత్రల వినియోగం దుబారా ఖర్చుతో కూడుకున్న పని. పైగా వాటి వాడకం గర్వాన్ని, పొగరుమోతుతనాన్ని సూచిస్తుంది. ఇవి రెండూ అల్లాహ్ కు అత్యంత అయిష్టకరమైన విషయాలు. అంచేత వెండి, బంగారు పాత్రల్ని ఉపయోగించటం మహా పాపం. నరకమే దానికి శిక్ష.

۷۷۸ - وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الَّذِي يَشْرَبُ فِي آيَةِ الْفِضَّةِ إِنَّمَا يُجْرَجُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ» مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: «إِنَّ الَّذِي يَأْكُلُ أَوْ يَشْرَبُ فِي آيَةِ الْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ». وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ: «مَنْ شَرِبَ فِي إِنَاءٍ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ فَإِنَّمَا يُجْرَجُ فِي بَطْنِهِ نَارًا مِنْ جَهَنَّمَ».

